

Er beteckning:
U2020/06271

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet

SOU 2020:66 Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk

(Dnr U2020/06271)

Länsstyrelsen Värmland yttrar sig över SOU 2020:66 Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk.

Ställningstagande

Länsstyrelsen Värmland (fortsättningsvis Länsstyrelsen) tillstyrker utredningens förslag och bedömningar i sin helhet.

Länsstyrelsen välkomnar betänkandets förslag och bedömningar som bör bidra till en stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk. Länsstyrelsen ser liksom utredningen att kommunal vuxenutbildningen är en central del i integrationen av nyanlända, och att uppnå grundläggande kunskaper i svenska är en förutsättning för samhälls- och arbetsmarknadsetablering. Länsstyrelsen välkomnar därför särskilt de förslag som gäller en obligatorisk kartläggning med fokus på litteracitet, en individuell studieplan som innehåller en individuell progressionsplanering, fastställd kurstid och verksamhetspoäng samt kompetensutveckling för pedagoger och studie- och yrkesvägledare inom komvux.

Länsstyrelsen ser positivt på att utredningen i sina förslag och bedömningar har ett tydligt rättighetsperspektiv, där individens rätt till sfi och att utifrån sina förutsättningar ges möjlighet att utvecklas så långt som möjligt mot utbildningens mål står i fokus.

Länsstyrelsen saknar dock i utredningen en analys och konsekvensbeskrivning av hur betänkandets förslag och bedömningar förhåller sig, och korrelerar till annan lagstiftning och regelverk på området. En analys av exempelvis hur en långsiktig studieplan med en individuell progressionsplanering och en tidsbegränsning av sfi förhåller sig till tidsbegränsade uppehållstillstånd hade varit önskvärt. Likaså en analys av de försörjningskrav som ställs på vissa nyanlända för att få permanent uppehållstillstånd eller för att kunna återförenas med anhöriga. Länsstyrelsen

menar att dessa delar kan påverka så väl individens egen motivation till studier samt kommunernas planeringsförutsättningar.

Länsstyrelsen delar inte utredningens bedömning att det finns ett behov av att anta en restriktiv hållning till distansundervisning i sfi. Länsstyrelsen menar att möjligheten till distansundervisning är en förutsättning för glesbygdslän och mindre kommuner för att kunna erbjuda den flexibilitet och individanpassning av sfi som utredningen i övrigt föreskriver.

Utredningens många förslag och bedömningar innebär en högt ställd ambitionsnivå för kommunerna. Det är här av vikt att kommunerna får de ekonomiska och verksamhetsmässiga förutsättningarna för att förslagen ska leda till den stärkta kvalitén och likvärdigheten som utredningens förslag avser. Länsstyrelsen vill poängtera att statsbidragen till kommunerna måste stå i relation till de faktiska kostnader som kommunerna har. Det är av stor vikt att schablonersättningarna till kommunerna läggs på en sådan nivå att de ges rimliga förutsättningar att upprätthålla en kvalitativ kommunal vuxenutbildning.

Länsstyrelsen väljer nedan att lämna särskilda synpunkter vad det gäller delar av utredningens förslag och bedömningar.

6 KSA –ett kommunalt språkansvar

6.3.1 En KSA-funktion ska inrättas

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget om ett kommunalt språkansvar och att inrätta en funktion för kommunalt språkansvar. Förslaget bör bidra till en sammanhållen planering samt en ökad samordning av de insatser som individen tar del av. Länsstyrelsen noterar dock att en del av de uppgifter som KSA-funktionen ska utföra ligger nära de uppdrag som Arbetsförmedlingen har idag, främst Arbetsförmedlingens uppdrag avseende etableringen.

Utredningens förslag innebär att höga krav ställs på kommunerna där varje kommun ska ha en KSA-funktion som både ska samordna arbetet internt i kommunen samt samverka med både Arbetsförmedlingen och arbetsgivare. Detta är en högt ställd ambitionsnivå som kan bli svårt för mindre kommuner med begränsade resurser att möta. Att möjliggöra för mellankommunal samverkan skulle här kunna underlätta för kommuner och göra det möjligt att hitta samordningsvinster.

Länsstyrelsen har återkommande rapporterat om kommunernas behov av en bättre samverkan med Arbetsförmedlingen. Ett behov som ökat i och med Arbetsförmedlingens pågående omorganisation, och med den nedläggningen av lokalkontor. Detta har medfört betydande konsekvenser för länets kommuner, då nära samverkan med Arbetsförmedlingen utgör en grundläggande förutsättning integrationsarbetet av nyanlända. En nära samverkan med Arbetsförmedlingen är också en förutsättning för att den kommunala vuxenutbildningen ska kunna bidra till att möta kompetensförsörjningsutmaningar och det regionala utvecklings- och tillväxtarbetet. Länsstyrelsen anser därför att det är av vikt att även

Arbetsförmedlingen ges i uppdrag att på lokal nivå samverka med KSA-funktionen.

Länsstyrelsen saknar i utredningens förslag och analys en beskrivning av hur KSA-funktionens arbete och samverkan med Arbetsförmedlingen förhåller sig till andra lokala och regionala strukturer för samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommuner. Exempelvis hur det förhåller sig till det samverkansarbete som sker inom ramen för DUA eller lokala överenskommelser.

10 Mer jämställda villkor genomvuxenutbildning

10.7.1 Utredningens förslag och bedömningar med särskilt fokus på jämställda villkor för studier i komvux

Meningsfulla och framåtsyftande aktiviteter för kortutbildade utanför reguljär arbetsmarknad och reguljär utbildning

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget under förutsättning att det görs en analys av kostnadstäckning för myndigheten för uppdraget.

Länsstyrelsen instämmer i utredningens bedömning att det finns ett behov av insatser utanför den reguljära utbildningen för kortutbildade män och kvinnor. Länsstyrelsen ställer sig därför positiva till förslaget om att följa upp dessa verksamheter och projekt för att identifiera verksamheter som håller en sådan kvalitet att de är värda att sprida kunskapen om och möjliga att permanenta. Länsstyrelsen saknar dock en analys av kostnadstäckning för myndigheten för uppdraget likt det som utredningen lagt fram för andra statliga myndigheter och kommuner.

Länsstyrelsen bedömer att förslaget skulle innebära en utvidgning av den målgrupp som länsstyrelserna enligt förordning ansvarar för. Länsstyrelsen ansvarar för att följa upp insatser för målgrupperna asylsökande, ensamkommande barn och nyanlända enligt förordning (2016:1363) om länsstyrelsernas uppdrag avseende insatser för asylsökande och vissa nyanlända. Utredningens förslag bedöms därför inte ligga inom ramen för myndighetens nuvarande uppdrag, och målgruppen för uppdraget skulle därmed behöva förtydligas.

Länsstyrelsen vill även lyfta att utredningens förslag ligger nära det uppdrag som länsstyrelserna, med Länsstyrelsen Värmland som samordnade län fick år 2021 (Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende länsstyrelserna, 3B:29). Enligt nuvarande uppdrag så ska länsstyrelserna samla in och sprida goda exempel på uppsökande och motiverande arbete för att nå utrikes födda kvinnor som står långt från arbetsmarknaden och utbildning. Länsstyrelsen bedömer att utredningens förslag bör samordnas med nuvarande uppdrag.

En individualiserad etableringstid för nyanlända

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning.

Huvudskälet är att myndigheten erfar att det är vanligt förekommande att individer efter etableringstidens slut inte kommit i arbete och därmed inte blivit egenförsörjande. Förutom de konsekvenser det medför för den enskilde individen blir följden att kommunerna får ökade kostnader för försörjningsstöd. Länsstyrelsen skulle därför välkomna en utredning om hur etableringstiden skulle kunna individualiseras.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Georg Andrén med integrationsutvecklare Sofia Olsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Länsråd Johan Blom medverkat.

Georg Andrén

Sofia Olsson

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.